

УДК:94(477) «1919-1922»

Встановлення польської адміністрації в Галичині на початку 20-х років XX століття

В.С. ВИЗДРИК

Академія сухопутних військ ім. П.Сагайдачного, м.Львів, Україна, E-mail: v.vyzdryk@gmail.com

Авторське резюме

В статті розглянуто процес формування польської адміністрації на території Східної Галичини та політику урядів II Речі Посполитої щодо українців. Незважаючи на рішення міжнародних організацій, які передбачали лише тимчасову окупацію Галичини з наданням їй широкої автономії, польська влада розпочала процес впровадження в провінції загальнопольської системи адміністрування.

Під час поділу повітів між воєводствами польська влада керувалася передусім національним чинником. До Львівського воєводства були включені етнічно польські повіти задля зменшення проценту українського населення у цій адміністративній одиниці. Це давало додатковий аргумент польським політикам у їхніх претензіях на всю Галичину. Паралельно зі створенням адміністрації в Галичині польська влада обмежувала місцеве самоврядування. Існування автономних інституцій в краї не відповідало інтересам польських правлячих кіл, які намагалися контролювати найменші вияви громадсько-політичного життя. В січні 1920 р. був ліквідований Галицький крайовий сейм та Крайовий відділ.

Конституція від 17 березня 1921 р. встановлювала єдину централізовану владу в країні і не передбачала для українських земель якогось автономного устрою. Протягом 1919–1922 рр. у Галичині завершилося формування польської адміністрації. Край був поділений на воєводства на чолі з воєводами, які мали широкі повноваження. Цей період ознаменувався посиленням виконавчих органів влади та обмеженням місцевого самоврядування. За цих обставин польські політики не зважали на прагнення українців до автономії та проводили жорстку централізаторську політику. Правовий статус Східної Галичини до схвалення рішення Ради Послів у березні 1923 р. був невизначеним. Тому польська влада перед обличчям світової громадськості всіляко прагнула підкреслити свою турботу про українське населення провінції. При цьому вони не пропускали жодної нагоди дискредитувати український національний рух на міжнародній арені. Водночас польська влада під впливом складної міжнародної та внутрішньої ситуації не бажала йти на компроміси з українськими політиками. Все це звело нанівець будь-які спроби порозуміння між обома сторонами.

Ключові слова: Східна Галичина, Польща, країни Антанти, автономія, воєводства, польська адміністрація, міжвоєнний період.

Setting the polish administration in Galicia at the beginning 20-years of the XX century

V.S. VYZDRYK

Army Academy named after het'man Petro Sahaydachnyi, L'viv, Ukraine,
E-mail: v.vyzdryk@gmail.com

Abstract

The subject of the article is the process of implementation in Eastern Galicia general Polish system of administration and the policy of governments II Rzeczpospolita about Ukrainian. Nevertheless the decisions of international organizations, which provided only temporary occupation of Galicia giving it autonomy, the Polish government began the process of introduction the system of administration in the province.

During the dividing the counties between the provinces the Polish government was guided by national factors. The L'viv province included ethnically Polish counties to reduce the percent of the Ukrainian population in this administrative unit. This gave an additional argument to the Polish politicians in their claims to Galicia.

With the creation of the administration in Galicia the Polish authorities limited the local government. The existences of the independent institutions in the region were not in the interests of the Polish government who tried to control the smallest manifestations of social and political life. The Constitution, which was adopted on March 17, 1921 established a single centralized power in the country and did not provide the autonomous system for Ukrainian lands. In 1919-1922 the formation of the Polish administration was finished in Galicia. The land was divided by the Province headed by the governors who had extensive powers. This period was marked by the strengthening of the executive authorities and local self-restraint. The Polish politicians didn't pay attention to the Ukrainian aspirations for autonomy and they held a cruel policy. The Legal Status of Eastern Galicia was uncertain till the Ambassadors Council was approved in March 1923. Therefore, the Polish authorities did everything to emphasize their care for Ukrainian population of the province before the international community. However, they discredited the Ukrainian national movement in the international arena.

Key words: Eastern Galicia, Poland, Entente, autonomy, province, polish administration, interwar period.

© В.С. Виздрік, 2014

Постановка проблеми. Вивчення українсько-польських відносин новітньої доби має не лише наукову актуальність, але й суспільно-політичне значення. Необхідність наукового аналізу процесів формування та становлення польської влади у Східній Галичині викликана важливістю вивчення історії міжнаціональних зв'язків, спірних моментів українсько-польських взаємовідносин, що дасть змогу уникати негативних тенденцій міжетнічної співпраці.

Аналіз досліджень і публікацій. У вивченні суспільно-політичної історії західноукраїнських земель міжвоєнного періоду важливу роль відіграють, як мемуари очевидців тих подій (Л.Цегельського [13], С.Глабінського [19], Б.Роя [22], В.Вітоса [24]), так і дослідження українських та польських науковців (Б.Гудь [4], Л.Зашкільняк, М.Крикун [5], О.Красівський [8], Кугутяк М. [9], А. Альберт [15], Я.Пісулінський [21], М.Сівіцький [23]).

Метою дослідження є дослідити основні етапи формування польської адміністрації та взаємовідносини українського національного руху та польської влади на території Східної Галичини.

Виклад основного матеріалу. Після окупації польською армією влітку 1919 р. всієї території ЗУНР перед урядом гостро постало питання остаточного включення Східної Галичини до складу II Речі Посполитої. Польська дипломатія робила усе можливе, щоб переконати світову громадськість у необхідності створення «санітарного кордону» в протистоянні з більшовиками. Використовуючи цей аргумент вона домагалася офіційної передачі Східної Галичини в управління своїй державі.

Домовленості між Варшавою та Верховною Радою Паризької конференції, підписані 25 червня 1919 р., передбачали формування цивільного управління польською владою у регіоні лише під мандатом головних союзних і асоційованих держав, які повинні були забезпечити автономію території, політичні, релігійні та особисті свободи громадян. Мандат на управління Галичиною мав діяти до наступного самовизначення її жителів щодо політичної приналежності. Отже, влада Польської держави над провінцією мала бути тимчасовою, а цивільна адміністрація краю повинна була формуватися та діяти під контролем країн Антанти [12, с.325].

Для поляків, які вважали Східну Галичину своєю землею, була недопустимою навіть думка про право краю на обмежену автономію. Вони бажали цілковитої й беззастережної інкорпорації Галичини до складу II Речі Посполитої. Проте лідери провідних країн Європи вирішили інакше. Згідно зі «Статутом для Східної Галичини», затвердженого Верховною Радою Антанти 21 листопада 1919 р., Польщі надавався мандат на управління Галичиною терміном на

25 років. При цьому передбачалося, що поляки визнаватимуть права місцевого населення і з часом нададуть краю автономії. Кордон Східної Галичини з Польщею мав проходити лінією старого (з часів Австро-Угорщини) західного кордону з тією різницею, що чотири повіти – Чесанівський, Ярославський, Перемишльський і Ліський – вилучалися з території Східної Галичини [7, с.343]. Через 25 років Ліга Націй мала право або скасувати цей договір, або залишити його в силі. Розділ другий договору встановлював, що у Східній Галичині буде свій Сейм, який матиме повноваження щодо окремих питань внутрішнього життя краю, які йому делегує загальнодержавний Сейм. Затверджувати закони Сейм міг би тільки після схвалення їх губернатором, що мав значно більші права, ніж Сейм. Третій розділ передбачав представництво від населення Східної Галичини в Сеймі Польщі. Наступні чотири розділи стосувалися адміністративного життя Східної Галичини. Останній, восьмий розділ мав усього дві статті, які регламентували внутрішнє життя краю до виборів у Сейм [7, с.343].

Не маючи права впроваджувати в Галичині загальнопольської системи адміністрування, Варшава сподівалась, що країни Антанти та США закриють очі на порушення через накривання конфлікту з більшовицькою Росією. Так, 3 грудня 1919 р. був оприлюднений закон щодо поділу королівства Галиції та Лодомерії на Краківське, Львівське, Станіславське і Тернопільське воєводства. До складу Львівського воєводства входили такі повіти: Бібрка, Брешів, Добромиль, Дрогобич, Ярослав, Яворів, Львів, Кросно, Ланцут, Кольбушов, Мостиська, Перемишль, Самбір, Пшеворск, Рава, Рудки, Ряшів, Сянок, Сокаль, Старий Самбір, Тарнобжег, Ніско. До Станіславського – Богородчани, Долина, Городенка, Калуш, Снятин, Станіславів, Стрий, Тлумак, Турка, Жидачів. До Тернопільського – Борщів, Броди, Бережани, Кам'янка, Підгайці, Премишляни, Скала, Тернопіль, Збараж, Теревовля, Зборів, Золочів [18].

Такий дивний, на перший погляд, поділ повітів між воєводствами був нелогічним. Так, східний кордон Львівського воєводства проходив у 20–30 кілометрах від Львова, тоді, як західний сягав річки Віслок, глибоко врізаючись у польську етнічну територію [8, с.183]. Проте в цьому питанні польська влада керувалася передусім національним чинником. Включення етнічно польських повітів до Львівського воєводства перетворило українців на меншість. Підтвердженням цього факту є те, що на 1931 р. римо-католики становили 46,3% (1448,8 тис. осіб) населення воєводства, а греко-католики – лише 41,7% (1305,3 тис. осіб) [10, с.6]. Це давало додатковий аргумент польським політикам у їхніх претензіях на всю Галичину.

Процес створення польської адміністрації

в краї був призупинений на час польсько-більшовицької війни (весна–осінь 1920р.). Після зникнення більшовицької загрози на початку зими 1920 р. з Варшави до Львова був направлений заступник міністра внутрішніх справ, який здійснив детальну інспекцію діяльності намісництва[14, ф.146, оп.2а, спр.178, арк.17]. А вже 17 січня 1921 р. побачило світ розпорядження Ради міністрів про утворення другого рівня адміністрації (воєводства) на терені колишньої Галичини. Згідно з цим документом воєвода був представником центрального уряду в Галичині, якого призначав начальник держави за поданням міністра внутрішніх справ і згоди Ради міністрів. Воєвода підпорядковувався міністру внутрішніх справ чи іншому з галузевих міністрів. На воєводу були покладені обов'язки у справах державної адміністрації. На базі постанов та розпоряджень польських міністрів воєвода в межах своєї компетенції видавав розпорядження, які набували сили після опублікування у газеті «Дзєннік воєводський». Воєвода відповідав за безпеку у воєводстві, а у надзвичайних випадках він мав право звертатися по допомогу до військових властей. У його компетенцію входило надавати дозвіл на театральні вистави, кінематографічні покази та інші види масових акцій та здійснювати нагляд за пресою та пересуванням людей у воєводстві [14, ф.146, оп.2а, спр.178, арк.17,21].

Виконавчі функції перебирало на себе воєводське управління, яке мало складатися з таких відділів: промисловості, адміністрації та самоврядування, культури, сільського господарства, здоров'я. Відділ очолював начальник, якого призначав відповідний міністр. Таким чином із запровадження посади воєводи та створенням воєводського управління в Галичині були остаточно ліквідовані рештки автономії [14, ф.146, оп.2а, спр.178, арк.21].

Паралельно зі створенням адміністрації в Галичині польська влада обмежувала місцеве самоврядування. Польський уряд 20 січня 1920 р. у законодавчому порядку ліквідував автономні права та самоврядування Галичини (Галицький крайовий сейм і Крайовий виділ), які були вагомою перешкодою для інкорпорації провінції у склад II Речі Посполитої. Натомість був створений Тимчасовий відділ самоврядування (ТВС), що складався з шести членів і трьох заступників, яких Сейм обирав за поданням уряду. Голову Відділу призначав президент Польщі. Тим самим центральна влада повністю контролювала діяльність Відділу[14, ф.770, оп.1, спр.1, арк.1].

Прийнята 17 березня 1921 р. Конституція встановлювала єдину централізовану владу в країні, що не передбачало для українських земель якогось автономного устрою. Відбулося планомірне обмеження компетенції ТВС на користь державних інституцій. Тому не дивно,

що станом на 1922 р. із 74 повітових рад у Галичині влада розпустила 43 [6, с.76]. Водночас розпочався процес призначення старост керівниками повітових органів самоврядування.

У вересні 1921 р. місцевій адміністрації були представлені очільники воєводств. Краківським воєводою був призначений К. Галецький, Львівським – юрист В. Грабовський, Тернопільське воєводство очолив юрист К.Ольпінський, на чолі Станіславського воєводства став доктор права Е.Юрисловський. На посади галицьких воєвод уряд поставив досвідчених місцевих бюрократів, які мали значний досвід роботи у цій царині за часів австро-угорського панування.

Можна стверджувати, що на кінець 1921 р. в Галичині остаточно завершилося формування польської адміністрації. Проте під впливом світової громадськості та політикуму польська влада змушена була погодитися на впровадження в краї обмеженої автономії. З цією метою 21 жовтня 1921 р. на засіданні Політичного комітету Ради міністрів Польщі була створена спеціальна урядова комісія, яка мала розробити проект автономного самоврядування. До складу комісії увійшли міністри закордонних справ, внутрішніх справ, громадської освіти та релігійних визнань[20, с.25]. Було розроблено поміркований статут для самоврядування у галицьких воєводствах, який викликав спротив у ендецьких колах. Під їхнім впливом 26 вересня 1922р. польський Сейм ухвалив «Закон про засади загального воєводського самоврядування, зокрема Львівського, Тернопільського та Станіславського воєводств». Згідно з яким, у воєводствах створювалися сеймики до компетенції яких входили справи культури, комунікації, охорони здоров'я, соціального забезпечення, адміністративного самоврядування. При цьому слід зазначити, що всі постанови сеймиків вступали в силу лише після схвалення їх Президією Ради міністрів Польщі. Виборчу ординацію до сеймиків приймав Сейм Речі Посполитої. Помітна роль у діяльності сеймиків відводилася воєводі. Він мав право брати участь у засіданнях сеймиків, блокувати кожен постанову[17, с.456]. У трьох східногалицьких воєводствах сеймик мав складатися з двох палат, до одної з яких обов'язково входили винятково депутати української курії. Всі постанови ухвалювалися за згодою двох палат – польської та української. Сеймик Львівського воєводства мав складатися зі 100 депутатів, Станіславського та Тернопільського – з 60 депутатів. Для виконання постанов сеймиків планувалося створити воєводський відділ, який складався з воєводи або його заступника та 16 постійних членів, обраних порівну голосами польської та української курій. Вагомою поступкою українському національному рухові було те, що на теренах

цих воєводств була заборонена польська колонізація. У виконавчих органах влади та суді передбачалося використовувати польську мову, а в самоврядних інституціях та шкільництві – українську та польську [17, s.177]. «Закон про воєводське самоврядування» мав вступити в дію не пізніше ніж за 2 роки від вересня 1921 р., але цього так і не відбулося.

14 березня 1923 р. Рада послів Антанти в Парижі надала Польщі всі юридичні права на володіння Східною Галичиною без жодних застережень. Після цього рішення польська влада остаточно відмовилася від ідеї автономії для українського населення [12, с.350].

Отже, внутрішня політика II Речі Посполитої була спрямована на поглинання земель з переважно непольським населенням, що передбачало підпорядкування установам, обов'язкам і правилам, які існували в усій Польщі. Водночас відбувалося витіснення або й цілковита ліквідація організацій, створених українцями. Ворожість польського суспільства до українського національного руху відбилася на діях влади. Польські війти і старости, попри відсутність відповідної вказівки згори, влітку 1919 р. заборонили діяльність усіх українських клубів і товариств, українську мову було усунуто з усіх державних установ, а в таборах інтернували тисячі українців лише за відмову присягнути на вірність польській державі. Вважаючи Галичину невід'ємною частиною відродженої Польщі поляки категорично відкидали прагнення українців створити власну державу на цих теренах.

Проте невизначеність політичного статусу Східної Галичини до 1923 р. спонукала польську владу з одного боку перекопувати країни Антанти про своє переймання проблемами українського населення краю. З іншого, за будь-якої нагоди компрометували український національний рух на міжнародній арені. Польська дипломатія в країнах Західної Європи та США закидала українському національному рухові прихильність до більшовизму, а ідею окремішності української нації приписувала вигадці німців та австрійців [7, с.345].

Складна міжнаціональна ситуація у Східній Галичині спонукала країни Антанти направити в провінцію декілька дипломатичних місій з метою розібратися у цих проблемах. Проте і в цьому випадку польська влада доклала максимум зусиль, щоб переконати представників Антанти в доцільності перебування краю в складі польської держави. Яскравим прикладом такої політики є рапорт польського генерала Р.Ламезана до Міністерства закордонних справ про діяльність однієї з місій влітку 1919 р. «Коли ми прибували в якийсь населений пункт, – повідомляв генерал, – то в його центрі збирались усі поляки, що проживали в околиці. Це мало справити на членів місії враження

про суцільний польський характер місцевості. Потім ми допускали до спілкування з місцією українців. Ними були винятково представники москвофільської партії. Вони стверджували перед дипломатами, що русини не є жодним народом, а лише політичною партією. При цьому підкреслювали своє прагнення залишитися в складі Польщі» [16, КОД, sygn.59, k.107].

Наступний крок у переконанні світової громадськості у своїй турботі про українське населення краю припадає на осінь 1919 р., коли польськими політиками було поставлено на порядок денний питання створення українського університету у Львові. Так на засіданні Ради міністрів 18 вересня 1919 р. міністр освіти Я. Лукасевич висунув та обґрунтував ідею заснування окремого українського вищого навчального закладу, гострим польсько-українським протистоянням у львівському університеті Яна-Казимира, що ставило під загрозу весь навчальний процес [16, КОД, sygn.59, k.109]. Однак схвалення рішення відклали до скликання нового Сейму. Наприкінці серпня – початку вересня 1920 р. у Львові проходили переговори польського міністра освіти М. Ратая з українською інтелігенцією. На цих переговорах було запропоновано відкрити університет у Станіславі або Коломиї. Ця пропозиція була відхилена більшістю українських учених, оскільки вона декларувала б виключно польський характер столиці Галичини і позбавляла законних прав українців. Крім цього, свою незгоду з такими планами уряду українська інтелігенція аргументувала відсутністю у вищезгаданих містах відповідних бібліотек, архівів та музеїв, необхідних для нормального функціонування університету [11, с.85-86]. Однак фінансові труднощі польської держави звели нанівець ідею української вищої школи. Разом з тим у Львівському університеті були ліквідовані всі українські кафедри, а польські викладачі відмовлялися приймати на навчання українців, які не служили в польському війську. Крім цього, для українців змога навчатися у вищих навчальних закладах була недосяжною через високу плату. Це обмежувало права українського населення на вищу освіту.

Найбільш гострою соціально-економічною проблемою міжвоєнної Польщі було земельне питання. На думку польського політикуму проведення аграрної реформи мало б прийти на їхній бік світову громадськість. Велике приватне, державне і церковне землеволодіння в Східній Галичині становило понад 40 % сільськогосподарських угідь. Чимала частина земельної власності перебувала в руках незначної кількості осіб, здебільшого поляків. Українське селянство постійно відчувало гострий земельний «голод», що сприяло зростанню соціальної й національної напруженості в провінції. Проведення парцеляції двірських

земель мало відвернути увагу українського аграрія від проблеми державної приналежності краю та політичних гасел українського національного руху. Ще однією метою земельної реформи було збільшення числа польського населення в провінції завдяки своєрідній «п'ятій колонії» - так званих осадників з корінних регіонів Польщі.

Сприяння колоністам з боку польської влади дало їм змогу отримати протягом 1919-1923 рр. у Східній Галичині 108224 га (34,3%) розparcelьованої землі[2, с.23]. Було засновано мережу установ: Банк Союзу землевласників, Банк для Кресів, Кредитний земельний банк, що надавали польським селянам безпроцентні позики на придбання сільськогосподарських машин, насіння, худоби. В кінцевому результаті земельна реформа не тільки не зменшила національну напругу в краї, а навпаки, загострила її. Для багатьох українських селян реформа нічого не змінила. Вони не одержали землі в тому обсязі, на який розраховували, а тими, що володіли, були малоприсадатні до обробітку. Натомість польські колоністи дістали великі наділи та підтримку держави. Український часопис «Громадський голос» з приводу цього писав: «Невідповідальна земельна політика супроти українського селянства починається до поглиблення національної ненависті» [3].

Законом від 20 січня 1920 р. було скасовано автономні права і самоврядування Галичини, що пришвидшило подальший наступ польської влади на український національний рух. З цього моменту легальна політична діяльність українців була зведена до мінімуму. Влада проводила доволі жорстку політику щодо українського національного руху, який вона розглядала як основну загрозу для інтеграції Східної Галичини в польську державу. Українські політичні діячі піддавалися репресіям та інтернуванням, діяльність українських політичних партій, культурних та господарських установ зазнавала всіляких обмежень. Польська політична еліта вважала, що будь-які поступки українцям розцінюватимуться як вияв слабкості. Своєю чергою українські політики не співпрацювали з новою польською владою, проте і не були у стадії гострої конфронтації з нею. Підписаний 18 березня 1921 р. Ризький мирний договір закріплював польське панування у Волині та в Галичині. Українська політична еліта й населення не визнали цей договір. Свідченням цього є засідання українських політичних партій у Львові, яке відбулося 9 червня 1921 р., де було схвалено резолюцію про безпідставність польських претензій на Галичину, а окупацію краю було названо тимчасовим явищем[16, KOD, syng.58, k.182].

Польська влада у вересні 1921 р. провела загальний перепис населення в краї. Україн-

ські партії закликали українців бойкотувати перепис, оскільки з точки зору міжнародного права Східна Галичина на той момент не була частиною польської держави і проведення загальнопольського перепису суперечило міжнародним нормам та правилам. До того ж, на думку українців, дані перепису все одно виявилися б неточними, адже значна частина українців на той час ще не повернулася до своїх домівок. У відповідь на такі дії Генеральний делегат уряду в Галичині дозволив старостам використовувати поліцію проти невдоволеного українського населення. Корінне населення загалом бойкотувало польський перепис 1921 р., бачачи в ньому ще один крок до цілковитої окупації Галичини Польщею. Близько половини українського населення Східної Галичини не брало участі в перепису [8, с.192].

Зростання українського збройного опору польським властям припадає на 1921 р. Польська поліція повідомляла своє керівництво про таємні наради українців, які відбувалися у всіх більших містах краю, а також про нагромадження зброї та амуніції[16, KOD, syng.58, k.224]. Зросло число нападів на польських колоністів та представників влади.

У 1922 р. польська влада була змушена дещо змінити свою тактику в стосунках з українцями. Наближався термін остаточного вирішення державної приналежності Східної Галичини. Варшава прагнула показати світовій громадськості свою турботу про політичні права місцевого населення. Цього року польський Сейм за ініціативою уряду ухвалив закон про воєводське територіальне самоврядування, що передбачало деяку автономію Львівського, Тернопільського, Станіславського воєводств. Проте цей закон ніколи не був втілений в життя [21, s.381-382].

Висновки. В 1919-1922 рр. у Галичині завершилося формування польської адміністрації. Край був поділений на воєводства на чолі з воєводами. У краї панували централізаторські, унітарні тенденції та обмеження місцевого самоврядування. В цих обставинах польські політики, виходячи насамперед зі своїх інтересів, ігнорували прагнення українського населення до самовизначення. Українські політики не полишали надії, що Польща під впливом світової громадськості визнає ЗУНР та введе свої війська з її території. Польська громадськість вважала, що будь-яка політична діяльність українського населення скеровується ворогами Польщі та спрямована на послаблення II Речі Посполитої. Водночас небажання польської влади йти на компроміси з українськими політиками викликало колосальну соціальну й національну напруженість у краї, що зводило нанівець будь-які спроби порозуміння між обома сторонами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Васюта І. Галицько-Волинське село між світовими війнами: монографія [Текст] / Іван Васюта. – Львів: Каменяр, 2010. – 507 с.
2. Васюта І. К. Соціально-економічні відносини на селі Західної України до возз'єднання (1918-1939) [Текст] / І.К.Васюта. – Львів: Вища школа, 1978. – 190,[1] с.
3. Громадський голос. – Львів. – 1922. – 25 листопада.
4. Гудь Б.В. Українсько-польські конфлікти новітньої доби: етносоціальний аспект: монографія [Текст] / Богдан Гудь. – Харків: Акта, 2011. – 470с.
5. Зашкільняк Л., Крикун М. Історія Польщі. Від найдавніших часів до наших днів [Текст] / Леонід Зашкільняк, Микола Крикун. – Львів: Львівський національний університет ім. І.Франка, 2002. – 752 с.
6. Іваник М. Тимчасовий відділ самоврядування у Львові в структурі органів місцевого самоврядування Галичини (1920-1928 рр.) [Текст] / М Іваник // Поляки, українці, білоруси, литовці у міжвоєнній Польщі. Матеріали міжнародної наукової конференції. – Дрогобич: Коло, 2005. – 74-77.
7. Карпенко О.Ю. З історії Західно-Української Народної Республіки [Текст] / [за заг. ред. М.В. Кугутяка] / О.Ю. Карпенко. – Івано-Франківськ : Вид-во: ПНУС, 2006. – 494с.
8. Красівський О. Галичина у першій чверті XX ст.: Проблеми польсько-українських стосунків [Текст] / Орест Красівський. – Львів: Вид-во ЛФУАДУ, 2000. – 414 с.
9. Кугутяк М. Галичина: сторінки історії: нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. – 1939р.) [Текст] / Микола Кугутяк. – Івано-Франківськ: [б.в.], 1993. – 199 с.
10. Макарчук С. Поляки південно-східних воєводств Польщі міжвоєнного часу: соціальні та політичні риси [Текст] / Степан Макарчук // Поляки, українці, білоруси, литовці у міжвоєнній Польщі (1921-1939). Матеріали міжнародної наукової конференції. – Дрогобич : Коло, 2005. – С. 5-18.
11. Мудрий В. Змагання за українські університети в Галичині [Текст] / [ред. Олег Романів] / Василь Мудрий. – Львів; Нью-Йорк: НТШ, 1999. – 194 с.
12. Тищик Б. Й. Західно-Українська Народна Республіка (1918-1923). Історія держави і права [Текст] / Б. Й. Тищик. - Львів : Тріада плюс, 2005. - 392 с.: іл.
13. Цегельський Л. Від легенди до правди: Спогади [Текст] / Л. Цегельський. — Нью-Йорк; Філадельфія: Булава, 1960. — 313 с.
14. Центральний історичний архів України у місті Львові
15. Albert A. Najnowsza historia Polski 1914-1993. – Т. 1. [Text] / Andrzej Albert. – Warszawa: Świat Książki, 1995. – 638 s.
16. Archiwum Akt Nowych w Warszawie (dalej – AAN w Warszawie).
17. Dzieje Polski 1918-1939. Wybór materiałów źródłowych [Text] / Reć. W. Serczyk. – Kraków, 1990. – 324 s.
18. Gazeta Lwowska. – Lwów. – 1919. – 29 grudnia.
19. Głabiński S. Wspomnienia polityczne. Część I-III [Text] / Stanisław Głabiński. – Pelplin : Drukarnia i Księgarnia Sp. z o.o., 1939. – 559 s.
20. O niepodległość i granicę. Protokoły Komitetu politycznego Rady ministrów 1921-1926 [Text] / M. Jabłonowski, W. Janowski (red.). – Warszawa -Pułtusk, 2004. – 526 s.
21. Pisuliński J. Nie Tylko Petlura: kwestia ukraińska w polskiej polityce zagranicznej w latach 1918-1923 [Text] / J. Pisuliński. - Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 2004. - 445 s.
22. Roja B. Legendy i fakty [Text] / Bolesław Roja. – Warszawa, 1931. – 279 s.
23. Siwicki M. Dzieje konfliktów Polsko-Ukraińskich. – Т. 1 [Text] / Mikolaj Siwicki. – Warszawa : Tyrsa, 1992. – 317 s.
24. Witos W. Moje wspomnienia [Text] / Wincenty Witos. – Warszawa, 1990. – 368 s.

Стаття надійшла до редакції 04.07.2014

REFERENCES:

1. Vasiuta I. Halyts'ko-Volyns'ke selo mizh svitovymy viinamy: mohrafiia (Galicia-Volyn village between the world wars). L'viv, 2010, 507p.
2. Vasiuta I. Sotsial'no-ekonomichni vidnosyny na seli Zakhidnoi Ukrainy do vozziednannia (1918-1939) (Socio-economic relations in the countryside of Western Ukraine to the reunion (1918-1939)). L'viv, 1978, 190,[1]p.
3. Hromads'kyi holos (Public voice). L'viv, 1922, 25 lystopoda.
4. Hud' B.V. Ukrain's'ko-pol's'ki konfliktky novitn'oi doby: etnosotsialnyi aspekt: mohrafiia (Ukrainian-Polish conflict of the modern era: ethnosocial aspect). Kharkiv, 2011, 470 p.
5. Zashkil'niak L., Krykun M. Istoriiia Pol'schi. Vid naidavnishykh chasiv do nashykh dnev (History of Poland. From ancient times to the present day). L'viv, 2002, 752 p.
6. Ivannyk M. Tymchasovyi viddil samovriaduvannia u L'vovi v stryktury orhaniv samovriaduvannia Halychyny (1920-1928 rr.) (Temporary government department in Lviv in the structure of local government of Galicia (1920-1928 years)). Poliaky, ukraintsi, bilorusy, lytovtsi u mizhvoienanii Pol'schi. Drohobych, 2005, 74-77 pp.
7. Karpenko O. Ya. Z istorii Zakhidno-Ukrains'koi Narodnoi Respubliky (From the history of the West Ukrainian People's Republic). Ivano-Frankivs'k, 2006, 494 p.
8. Krasivs'kyi O. Halychyna u pershii chverti XX st.: Problemy pol's'ko-ukrains'kykh stosunkiv (Galychyna in the first quarter of XX century: Problems of Polish-Ukrainian relations). L'viv, 2000, 414 p.
9. Kuchytiak M. Halychyna: storinky istorii: narisy suspil'no-politychnoho rukhu (XIX st.-1939 r.) (Galicia: pages of history: essays on the social and political movements (nineteenth century - 1939.)). Ivano-Frankivs'k,

1993, -199 p.

10. Makarchuk S. Poliaky pivdenno-skhidnykh voievodstv Polschi mizhvoiennoho chasu: sotsial'ni ta politychni rysy (The Poles southeastern provinces of Poland's interwar time: social and political characteristics). *Poliaky, ukraintsi, bilorusy, lytovtsi u mizhvoiennoi Pol'schi*. Drohobych, 2005, 5-18 pp.

11. Mudryi V. Zmahannia za ukrains'ki universytety v Halychyni (The struggle for Ukrainian universities in Galicia). L'viv; N'yu-York, 1999, 194 p.

12. Tyschuk B. Y. Zakhidno Ukrains'ka Narodna Respublika (1918-1923). Istoriiia derzhavy i prava (West Ukrainian People's Republic (1918-1923). History of State and Law). L'viv, 2005, 392 p.

13. Tsehel's'kyi L. Vid lehendy do pravdy: Spohady (From legends to the truth: A Memoir) N'yu-York; *Filadel'fiia*, 1960, 313 p.

14. Tsentral'nyi derzhavnyi istorichniy arkhiv Ukrainy (Central State Historical Archives of Ukraine). Lviv.

15. Albert A. Najnowsza historia Polski 1914-1993 (Newest Polish history 1914- 1993). T. 1. Warszawa, 1995, 638 p.

16. Archiwum Akt Nowych w Warszawie (Archive of new acts in Warsaw).

17. Dzieje Polski 1918-1939. Wybór materiałów źródłowych (History of Polish 1918-1939. Selection of source materials). Krakow, 1990, 324 p.

18. Gazeta Lwowska (Newspaper of Lviv). Lwów, 1919, 29 grudnia.

19. Głabiński S. Wspomnienia polityczne (Memories political). Część I-III. Pelplin, 1939, 559p.

20. O niepodległość i granicę. Protokoły Komitetu politycznego Rady ministrów 1921-1926 (The independence and abroad. Minutes of the Committee of Ministers of the Council policy 1921-1926) / M. Jabłonowski, W. Janowski (red.). Warszawa, 2004, 526 p.

21. Pisuliński J. Nie Tylko Petlura: kwestia ukraińska w polskiej polityce zagranicznej w latach 1918-1923 (Not only Petlura: the Ukrainian question in Polish foreign policy in the years 1918-1923). Wrocław, 2004, 445 p.

22. Roja B. Legendy i fakty (Legends and Facts). Warszawa, 1931, 279 p.

23. Siwicki M. Dzieje konfliktów Polsko-Ukraińskich (The history of Polish-Ukrainian conflict). – T. 1 Warszawa, 1992, 317 p.

24. Witos W. Moje wspomnienia (My memories). Warszawa, 1990, 368 p.

Виздрик Віталій Степанович – кандидат історичних наук, доцент
Академія сухопутних військ ім. П.Сагайдачного
Адреса: 79012, м.Львів, вул. Героїв Майдану, 32
E-mail: v.vyzdryk@gmail.com

Vyzdryk Vitaliy Stepanovich – PhD in history, associate professor
Army Academy named after het'man Petro Sahaydachnyi
Address: 32, Heroiv Maidanu Str., L'viv, 79012
E-mail: v.vyzdryk@gmail.com